Oppsummering

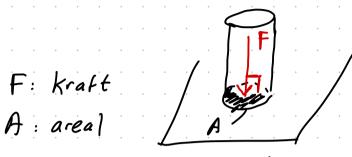
· Massetetthet:

$$\rho = \frac{m}{V}$$

- m: massen til legemet V: volumet til legemet

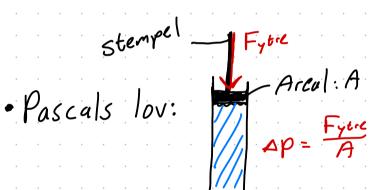
· Trykk

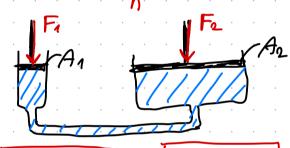

po = 101 kPa

· Hydrostatisk trykk: p=po+pgh

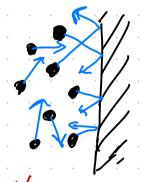
$$\frac{\overline{F_1}}{A_1} = \frac{\overline{F_2}}{A_2}$$

$$\overline{F_2} = \frac{A_1}{A_2}$$

· Gasstryleh:

Sum av krefter fra alle molekyler som støter mot en vegg.

Auhengig au: Antall mokkyler
Fart/kinebish energ:

· Oppdrift (Arkimedes lov):

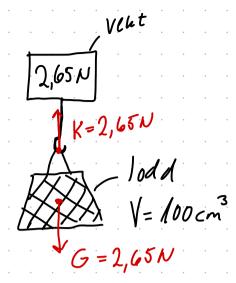
Oppdriftskraft = tyngden av den fortrengte væsten

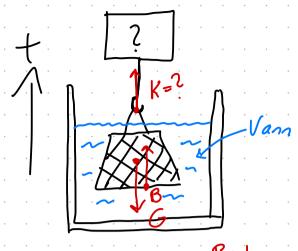
Foppdrift = pv.V.g

fortrengt vædlevolum: V

tettret væshe: pr

Eksempel oppdisft

a) Hva er oppdriften?

B: buoyancy (oppdiff)

- b) Hva viser vehlen når løddet er ; vannet?
- a) B = tyngden til fortrengt væske.

$$= 100$$
  $^{\circ}$

$$=1000 \frac{\text{kg}}{\text{m}^3} \cdot 100 \cdot (10^2 \text{m})^3 \cdot 9.81 \frac{\text{m}}{5^2}$$

$$10^{3}$$
  10^{2} 10^{-6} m^{3}

$$= 10^{-1} \text{ m}^{3} \cdot \frac{\text{kg}}{\text{m}^{3}} \cdot 9,81 \frac{\text{m}}{\text{s}^{2}}$$

$$B = 0,981 \text{ N}$$

6.4 TEMPERATUR

Temperatur er et mål for den gjemonsnitélige kinekiske energien til molekykne i et stoff/væske/gass

- Ikke noen grense for høyeste temperatur
- Når all bevegelse stopper, har vi nådd det absolutte nullpunkt.

Temperaturskala Anders Celsius svensk (1701-44) Celsius Kelvin William Kelvin Irsk (1824-1907) 1 373 K 100°C + Vann hoher O'C + Van fryser Flytende luft -191°C 82 K Lik Skala, men forskjellig Absolute null punkt -2736 +OK nullpunke -273,15°C

Sammenheng mellom absolute temperatur T og celsiustemperatur t er

T = 273 K + t

Eks. Romtemperatur 20°C.

T = 273 K + 20°C = 293 K

Kinetisk gassteori

Antakelser /forenklinger:

- Molekylene er langt fra hverandre
- Hvert molekyl har et ubetydelig volum
- Molekylene kolliderer elastisk med hverandre og med veggene : beholderen.

Den gjennomsnittlige translaturishe kinetiske energien Ex til molekylene i en gass med absolutt temperatur T er gitt ved

$$E_{K} = \frac{3}{2}kT$$

k: Boltzmannkonstanten = 1,38.10 K

Alle molekyler har samme Ex ved lik T.

Dvs. lettere molekyler har større fart enn tyngre
molekyler.

Eksempel: Translatorisk energi i heliumgass (He).

a) Regn ut E_{K} när $T=27^{\circ}C$ $T=273K+27^{\circ}C=300K$

 $E_{K} = \frac{3}{2}kT = \frac{3}{2}.1.38.10^{-23} \pm .300K = 6.210.10^{-21} J$ $E_{K} = 6.2.10^{-21} J$

b) Hva er ZiEx til alle molekylere i 4,0 g heliungass? Vi må fine ankall molekyler.

MHe = 4,00 U

1 u = 1,66.10 kg (atommasseenhet)

 $M_{He} = 4,00.1,66.10^{-27} \text{kg} = 6,640.10^{-27} \text{kg}$

Antall molekyler i 4,0 g:

 $N = \frac{m}{m_{He}} = \frac{4,0.10^{-3} \, kg}{6,640.16^{-27} \, kg} = 6,024.16^{23}$

 $\sum E_{k} = N \cdot E_{k} = 6,024 \cdot 10^{23} \cdot 6,210 \cdot 10^{-21} J = 3,7 \cdot 10^{3} J$

ZE = 3,765

C) Hvu er gjernomsnittsfarker til molekylere? $E_k = \frac{1}{2}mv^2$ $V = \sqrt{\frac{2E_k}{m}} = \sqrt{\frac{2 \cdot 6,210 \cdot 10^{-21} \text{ J}}{6,640 \cdot 10^{-27} \text{ kg}}} = \frac{1.4 \text{ km}}{5}$

6.5 TILSTANDSLIGNINGEN

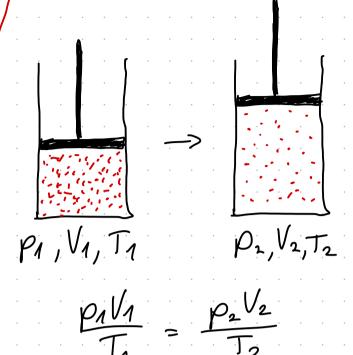
For en innestengt gassmengde gjelder ligningen

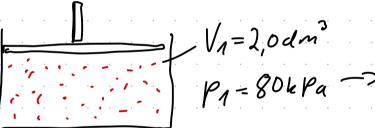
PV = Konstant

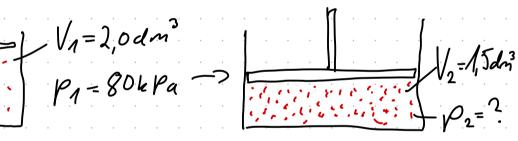
p: trykh

V: Volum

T: absolute temperatur

$$P_{1}V_{1} = P_{2}V_{n}$$
 $T_{1} = T_{2} = T_{2}$

pV-diagram

$$p_2 = p_1 \frac{V_1}{V_2} = 80 \text{ kPa} \cdot \frac{2,0 \text{ dm}^3}{1,5 \text{ dm}^3}$$

$$p_2 = 110 \text{ kPa} = 0, 11 \text{ MPa}$$

$$pV = p_1 V_1$$

0,5 1,0 1,5 2,0 V/dm3

$$\rho = \frac{p_1 V_1}{V} = \frac{\text{konstant}}{V} = f\left(\frac{1}{V}\right)$$

Gass med
$$T_1 = 300 \text{ K}$$

Reduserer volumet til det halve
Under konstant trykk: $V_2 = \frac{V_1}{2}$

Hva er
$$T_2$$
?

 $P_1V_1 = P_2V_2$
 $T_1 = T_2$

$$T_2 \frac{V_1}{T_1} = \frac{V_2}{T_2} \cdot T_2$$

$$V_1, T_1$$

$$V_2, T$$

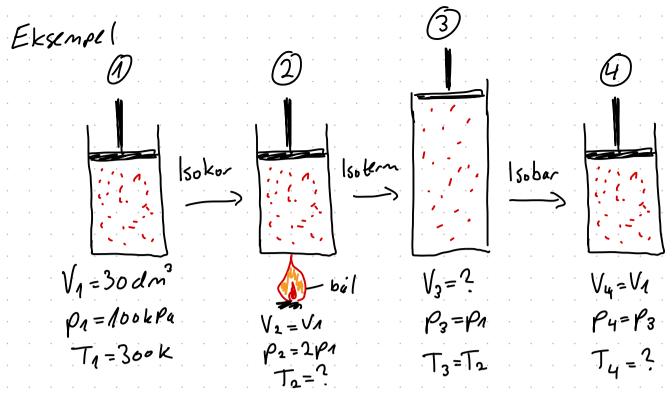
$$P_1 = P_2 = konstant$$

$$T_2 = T_1 \cdot \frac{V_2}{V_1} = 300 \text{ K} \cdot \frac{V_1}{2} \cdot \frac{1}{V_2} = \frac{300 \text{ K}}{2} = \frac{150 \text{ K}}{2}$$

$$T_1 = 300K$$
  $T_2 = \frac{7}{2}$ $P_1 = \frac{7}{2}$

$$\frac{\rho_1 V_1}{T_1} = \frac{\rho_2 V_2}{T_2} \quad (V_1 = V_2 = V)$$

$$T_2 = T_1 \frac{p_2}{p_1} = T_1 \frac{2p_1}{p_1} = 2T_1$$

$$\frac{P_{1}V_{1}}{T_{1}} = \frac{P_{2}V_{2}}{T_{2}} \longrightarrow T_{2} = T_{1} \frac{P_{2}}{P_{1}} = T_{1} \frac{2R_{1}}{R_{1}} = 2T_{1} = 600 \text{ K}$$

$$\frac{P_{2}V_{2}}{T_{2}} = \frac{P_{3}V_{3}}{T_{3}} \longrightarrow V_{3} = V_{2} \frac{P_{2}}{P_{3}} = V_{1} \frac{2R_{1}}{P_{1}} = 2V_{1} = 600 \text{ dm}^{3}$$

$$\frac{P_{3}V_{3}}{T_{3}} = \frac{P_{4}V_{4}}{T_{4}} \longrightarrow T_{4} = T_{3} \frac{V_{4}}{V_{3}} = T_{2} \frac{V_{4}}{2V_{1}} = \frac{T_{2}}{2} = 300 \text{ K}$$